

KOLL PÅ FEM MINUTER

Så fungerar framtidsfullmakter

Lagen om framtidsfullmakter började gälla 1 juli i år. Vad är en framtidsfullmakt?

– Framtidsfullmakter är fullmakter som blir giltiga vid en framtida tidpunkt när en person själv inte kan överblicka följderna av sina beslut. Framtidsfullmakter är ett alternativ till god man och förvaltare – en ny form av ställföreträdandeskap för vuxna. Skillnaden är att du själv utser vem som tar hand om dina personliga och ekonomiska angelägenheter om du någon gång i framtiden förlorar din beslutsförmåga på grund av psykisk störning, sjukdom, skada eller liknande förhållanden. Något som hittills inte varit möjligt.

Vad är framtidsfullmakter bra för?

– Framtidsfullmakter stärker enskilda individers självbestämmande genom att förbättra möjligheterna att planera för framtiden och behålla kontrollen över frågor som är av stor betydelse. Lagen om framtidsfullmakter ger dig möjlighet att redan i dag utse någon som kan ta hand om dina ekonomiska och personliga angelägenheter i framtiden i fall du själv inte kan det.

Vem kan upprätta en framtidsfullmakt?

– För att den ska vara giltig måste den som upprättar en fram-



FOTO SEB

tidsfullmakt ha fyllt 18 år och ha rättshandlingsförmåga.

Hur ska en framtidsfullmakt vara utformad för att vara giltig?

– Formkraven för framtidsfullmakter är lika dem som gäller för testamenten. Fullmakten ska vara skriftlig och den ska skrivas under i två myndiga vittnens närvaro.

Vem eller vilka kan jag utse till att sköta min ekonomi?

– Fullmaktsgivaren kan utse flera olika personer till fullmaktshavare, exempelvis en person för juridiska frågor, en annan som tar hand om ekonomin och en tredje som sköter personliga angelägenheter. Det går bra att utse såväl familjemedlemmar som utomstående personer till fullmaktshavare.

Bestämmer jag själv eller någon annan när fullmakten träder i kraft?

– Nej, du kan inte bestämma själv. Det är fullmaktshavaren som avgör när fullmaktsgivaren har förlorat sin beslutsförmåga. Fullmaktsgivaren ska dock kunna villkora ikraftträdandet av en prövning i tingsrätten av

hans eller hennes hälsotillstånd. Även fullmaktshavaren ska kunna begära en sådan prövning om det behövs för att uppdraget ska kunna fullföljas på förutsatt sätt.

– Samtidigt förlorar eventuella tidigare utfärdade fullmakter sin verkan vid den tidpunkt då huvudmannen varaktigt och i huvudsak är ur stånd att ta hand om sina ekonomiska angelägenheter.

Finns det någon som kontrollerar att fullmaktshavaren sköter sig?

– Fullmaktsgivaren ska ha en lojalitets- och samrådspåikt i förhållande till fullmaktsgivaren och denne har rätt att utse en särskilt granskare som får begära att fullmaktshavaren redovisar hur uppdraget sköts. Även överförmyndaren har rätt att begära redovisning av uppdraget och kan agera om fullmaktshavaren missbrukar det förtroende han eller hon har fått.

På vilka sätt kan framtidsfullmakter återkallas?

– Fullmaktsgivaren kan själv återkalla framtidsfullmakten, då upphör den att gälla. Likaså upphör framtidsfullmakten om fullmaktsgivaren får en god man eller förvaltare utsedd.

Finns lagar om framtidsfullmakter eller liknande i andra länder än Sverige?

– I de anglosaxiska länderna finns sedan år 2007 en liknande lag om framtidsfullmakter som reglerar människors beslutsförmåga när de har drabbats av hjärnsjukdomar eller hjärnskada. Norge och Finlands har också lagstiftat om framtidsfullmakter medan Danmark har godkänt användandet av framtidsfullmakter utan att det finns någon särskild lagstiftning. ■

ÄMNE

Vad är en framtidsfullmakt?

LÄRARE

Kristina Myhre, jurist på SEB.

»Lagen ger dig möjlighet att utse någon som kan ta hand om dina ekonomiska och personliga angelägenheter i framtiden«